

13.3.2002

Toimintakertomus vuodelta 2001

Hankkeen yleiskuvaus

Vuosi 2001 on ollut erittäin työteliäs ja toimitustyö on edennyt merkittävästi. Pianoteosten ensimmäinen nide (V/1) on saatu toimituksen osalta valmiiksi ja sen ilmestyminen on riippuvainen kustantajan osuudesta ja lopullisesta painatusprosessista. Orkesterisäestyksellisten laulujen nide (VIII/1), joka sisältää mm. toimituksellisesti vaikeat Luonnotar ja Koskenlaskijan morsiamet -teokset on läpäissyt vedosvaiheen ensimmäisen kierroksen ja korjatut vedokset on palautettu kustantajalle. Yksinlaulujen viimeisen niteen (VIII/4) vedokset ovat valmistuneet ja niiden korjaaminen alkoi loppuvuodesta. Uutena käsikirjoituksena valmistui loppuvuodesta Kullervo-sinfonia (I/1). Sinfonia on toimituksellisesti erittäin vaikea, minkä lisäksi se on kooltaan poikkeuksellisen laaja ja tulee valmistuessaan käsittämään kolme tai neljä nidettä. 456 sivua käsittävän partituurin lisäksi niteeseen sisältyy noin 100 sivua Sibeliuksen itsensä tekemiä harjoitusnuotteja pianolle ja kuorolle. Käsikirjoituksen kokonaislaajuus on näin ollen noin 550 sivua.

Toimitustyössä työskentelevien tutkijoiden joukkoa on laajennettu. Saksassa asuva professori Nors Josephson aloitti kymmenennen orkesteriniteen toimitustyön. Nide koostuu sinfonisista runoista ja sisältää mm. teokset Aallottaret, Scènes historiques ja Tapiola. Pianotaiteilija Ilmo Ranta, joka on aikaisemmin työskennellyt projektissa taiteellisena asiantuntijana, ryhtyi toimittamaan kahta ensimmäistä kamarimusiikkiteosten nidettä (IV/1-2) osana Sibelius-akatemian tohtoriopintoja.

Toimitustyön jatkuvuuden varmistamiseksi projekti järjesti yhdessä Sibelius-akatemian ja Helsingin yliopiston kanssa opiskelijoille suunnatun kurssin "Sibeliuksen musiikin toimittamisesta". Sen lisäksi, että opiskelijoille tarjottiin mahdollisuus perehtyä projektin kestäessä kerättyyn kokemukseen, tavoitteena oli löytää tutkijoita, jotka olisivat kiinnostuneita Sibeliuksen musiikin toimittamisesta ja joitten joukosta voitaisiin valita uusia tutkijoita projektiin.

Poikkeuksellisen suurena hankkeena toimituksella on ollut toimitusperiaatteet kokoavan Editorial Guidelines -asiakirjan täysimittainen tarkistaminen ja täydentäminen sekä ajan tasalle saattaminen. Viisi vuotta kestäneen työn aikana on koottu ennen näkemätön määrä tietoa ja kokemusta Sibeliuksen teosten toimittamisesta, mikä on otettava huomioon teossarjan toimitustyössä. Käsitystä työn perusfilosofiasta on voitu syventää ja ottaa samalla kantaa moniin aikaisemmin tuntemattomiin, lähdeaineistosta nouseviin kysymyksiin. Uudistetun, ajantasaisen Guidelines -asiakirjan tarve on ilmeinen pyrittäessä laajentamaan projektiin osallistuvien tutkijoiden joukkoa ja kiinnittämällä hankkeeseen myös sellaisia tutkijoita, jotka työskentelevät erillään projektin päätoimisista tutkijoista. Guidelines -asiakirjan laatiminen vaati siihen osallistuneiden toimittajien (Goss, Kilpeläinen, Tiilikainen, Virtanen) lisäksi työpanosta myös muilta asiantuntijoilta. He olivat kustannustoimittaja Christian Rudolf Riedel (Breitkopf & Härtel), professori Fabian Dahlström ja professori Peter Revers.

Toimitus on kokoontunut kuukausittain ja aika ajoin useamminkin, minkä lisäksi on pidetty kiinteätä yhteyttä kustantajan toimittajien kanssa.

Työn pitkäkestoisuuden ja ongelmien monimuotoisuuden takia toimitus luonut yksityiskohtaisen seurantamenettelyn, jonka avulla työn kulku ja toimenpiteitten tapahtuma-aika voidaan todeta myös jälkikäteen ja jonka avulla varmistetaan se, että kokemukset ja työn yksityiskohdissa tehdyt ratkaisut kirjataan pohjaksi tuleville ratkaisuille.

Tieteellinen toimitus

Julkaisusarjan tieteellisen toimituksen kokoonpano on ollut seuraava:

professori *Glenda Dawn Goss*, päätoimittaja
professori *Fabian Dahlström*
dosentti *Kari Kilpeläinen*
professori *Veijo Murtomäki*
maisteri *Jukka Tiilikainen*
maisteri *Timo Virtanen*

Hankkeen tutkijoina ovat toimineet

professori *Glenda Dawn Goss*

maisteri *Jukka Tiilikainen* sekä
dosentti *Kari Kilpeläinen* (20h/vko).

Heidän lisäksi on musiikin maisteri *Timo Virtanen* työskennellyt palkkioperusteella sekä professori *Peter Revers* (Graz/Salzburg) ja professori *Nors Josephson* (Saksa) sivutoimisesti kotimaassaan. Suomessa uutena sivutoimisena toimittajana on aloittanut pianotaiteilija Ilmo Ranta. Professori *Fabian Dahlström* on osallistunut asiantuntijana toimitustyöhön. Oikolukuun ovat osallistuneet *Tuija Wicklund* ja *Kai Lindberg*.

Yksinlauluniteitten toimitustyössä on asiantuntija-apua antanut pianisti *Ilmo Ranta*. Ensimmäisen pianoniteen asiantuntijana toimii professori *Hui-Ying Liu*. Kullervo-sinfonian toimitustyön yhteydessä on asiantuntijoina käytetty kapellimestareita Christian Rudolf Riedel. Englanninkielisen tekstin toimittamisesta on huolehtinut professori *Goss*.

Toimitusneuvosto

professori *Fabian Dahlström*
professori *Glenda Dawn Goss*
lehtori *Eva-Maria Hodel*
ylIASIAMIES, dosentti *Paavo Hohti*
professori *Esko Häkli*, puheenjohtaja
professori *Erkki Salmenhaara*
professori *Eero Tarasti*

Työn tulokset

Kertomusvuoden aikana saatiin seuraavat tulokset:

1.

I/1 Kullervo-sinfonian (Goss) ja siihen liittyvien harjoitusnuottien käsikirjoitus, yhteensä 550 sivua, valmistui ja toimitettiin kustantajalle

V/1 1. pianoteosten niteen (Kilpeläinen)

ensimmäiset ja toiset vedokset valmistuivat,
korjattiin ja palautettiin kustantajalle

VIII/1 1. yksinlauluniteen (orkesterisäestys,
Kilpeläinen, Virtanen) 1. vedokset valmistuivat,
korjattiin ja palautettiin kustantajalle

VIII/4 4. yksinlauluniteen (Tiilikainen) toimitustyö
ja 1. vedokset valmistuivat ja niiden korjausluku
alkoi

2.

I/2 1. sinfonian toimitustyö käynnissä (Virtanen)

I/7 (osa) Sinfonisen runon Skogsräet toimitustyö
käynnissä (Revers)

I/10 10. orkesterinide, sinfoniset runot (Josephson)
toimitustyö käynnissä

IV/1 Kamarimusiikkiteokset pianolle ja
jousisoittimille, 1. nide (Ranta), toimitustyö alkanut

Muu toiminta

Projektin henkilökunnalla on ollut muuta julkaisuhankkeeseen liittyvää toimintaa seuraavasti:

Glenda Dawn Goss

Esitelmät

Aspekte der Sibelius-Philologie, 19. marraskuuta 2001 ja

Sibelius und seine amerikanische Erfolge (Olin Downes contra Adorno), 26.
marraskuuta 2001, sarjassa "Ringvorlesung: Sibelius und seine Zeit". Hochschule
der Künste, Berlin im Zusammenarbeit mit dem Finnland-Institut in
Deutschland.

Pitänyt kolme luentoa kurssilla "Sibeliuksen musiikin toimittamisesta" Helsingin yliopiston musiikkitieteen laitoksella.

Kirjoittanut artikkelin "The Jean Sibelius Complete Edition: Aspects of its Past, Present and Future" julkaisuun *Proceedings of the Sibelius Conference held in Helsinki, December 2000*, joka on painossa.

Fabian Dahlström

Esitelmät:

Jean Sibelius samlade verk. Kort föredrag vid Finska vetenskaps-societetens möte i Åbo den 15.1.2001.

Jean Sibelius samlade verk. Kort föredrag vid Åbo Akademis samhällsdelegations möte i Sibeliusmuseum den 14.5.2001.

Sibeliushforskningen i dag. Föredrag i anslutning till Ekenäs konsertförenings årsmöte den 23.9.2001.

Sibelius och Åbo. Föredrag, arr. Åbo-samfundets svenska sektion. Sibeliusmuseum 13.11.2001.

Probleme der Chronologie und das neue Sibelius-Werkverzeichnis. Föreläsning inom serien "Ringvorlesung: Sibelius und seine Zeit". Hochschule der Künste Berlin i samarbete med Finland-Institut in Deutschland 3.12.2001.

Muuta:

Avslutat uppdraget som sakkunnig vid planeringen av skivbolaget BIS' utgåva av Sibelius samlade verk i kronologisk följd, som planeras föreligga 2007.

Kari Kilpeläinen

Jean Sibeliuksen musiikillinen ympäristö ennen ensimmäistä ulkomaanmatkaa 1889. - *Muually, täällä: Kirjoituksia elämästä, kulttuurista, musiikista. Juhlakirja Erkki Salmenhaaralle. Tampere 2001. S. 223-235.*

Esitelmä Lahden Sibelius-festivaalissa 17. syyskuuta 2001.

Pitänyt kolme luentoa kurssilla "Sibeliuksen musiikin toimittamisesta" Helsingin

yliopiston musiikkitieteen laitoksella.

Veijo Murtomäki

Sibelius's symphonic ballad *Skogsräet*: biographical and programmatic aspects of his early orchestral music. - *Sibelius Studies*. Ed. by Timothy L. Jackson and Veijo Murtomäki. Cambridge: Cambridge University Press 2001. S. 95-138.

Sibelius ja ranskalainen orkesterimusiikki saksalaisen sinfoniatradition valossa. - *Muualla, täällä*. Kirjoituksia elämästä, kulttuurista, musiikista. Juhlakirja Erkki Salmenhaaralle. Toim. Helena Tyrväinen, Seija Lappalainen, Tomi Mäkelä, Irma Vierimaa. Jyväskylä: Atena Kustannus Oy 2001. S. 247-257.

Das sinfonische Werk von Sibelius und die große Stille von Ainola. - *Schweigen in Kommunikation und Kunst*. Vorträge des am Finnland-Institut in Deutschland, Berlin, abgehaltenen Symposiums vom 23.-26. Mai 1996. Hrsg. von Ahti Jäntti, Marion Holtkamp, Annemarie Vogt. Berlin: Berlin Verlag Arno Spitz 2001. (Schriftenreihe des Finnland-Instituts in Deutschland, Bd. 4.) S. 85-98.

Sibelius Studies. Ed. by Timothy L. Jackson and Veijo Murtomäki. Cambridge: Cambridge University Press 2001. xx, 397 s.

Jukka Tiilikainen

Näkökulma 1990-luvun Sibelius-buumiin ja -tutkimukseen. - *Synkooppi* Op. 65, 4/2001. S.18-23.

Esitelmät

The Creative Process in Jean Sibelius's Songs - A Study of Musical Manuscripts. Esitelmä Helsingin yliopiston taiteen tutkimuksen laitoksen/musiikkitieteen tutkijaseminaarissa 3.10.2001.

Apurahoja ja arkistopölyä, eli elääkö tutkimuksella? Esitelmä musiikkitieteen opiskelijoiden ainejärjestön Synkoopin järjestämässä ammatinkuvaseminaarissa "Aiotko joskus työskennellä musiikkialalla?" Helsingin yliopisto 6.4.2001.

Pitänyt kolme luentoa kurssilla "Problems of Editing the Music of Jean Sibelius" Helsingin yliopiston musiikkitieteen laitoksella.

Timo Virtanen

Pohjola's Daughter - L'aventure d'un héros". - *Sibelius Studies*, ed. Timothy L. Jackson and Veijo Murtomäki. Cambridge: Cambridge University Press 2001. S. 139-174.

Esitelmät

Mitä Sibeliuksen musiikkikäsitteelliset teemat meille kertovat. Tieteen päivät, Helsinki, 12. tammikuuta 2001.

The Exposition in the First Movement of Jean Sibelius' Third Symphony in C major: 'Second Theme in B minor'? III kansainvälisessä musiikinteorian konferenssissa Tallinnassa, maaliskuu 2001.

Esiintynyt keskustelutilaisuudessa Sibeliuksen ensimmäisen sinfonian editoriaalisista kysymyksistä Sibelius-akatemiassa (kommentaattorina kapellimestari Jukka-Pekka Saraste) helmikuussa 2001.

Valmistellut Suomen akatemian rahoittamassa Sibelius-analyysi - tutkimushankkeessa Sibelius-akatemiassa väitöskirjaa Sibeliuksen kolmannesta sinfoniasta.

Ulkopuoliset yhteydet

Kevätlukukauden 2001 aikana toimittajat järjestivät Sibelius-Akatemian ja Helsingin yliopiston opiskelijoille kurssin "Sibeliuksen musiikin toimittamisesta". Tavoitteena oli perehdyttää osanottajia siihen tietämykseen, mitä on saavutettu koottujen teosten hankkeen yhteydessä tehdyllä tutkimuksella ja aloittaa myös tulevien toimittajien koulutus projektia varten.

Tiedotus

Julkaisuhankkeen englanninkielistä kotisivua on päivitetty ja sen uusi osoite on: www.lib.helsinki.fi/kirjastoala/hankkeet/sibelius.html